

VELKÁ
DOBRODRUŽSTVÍ

Holešov

GPS souřadnice: 49.3336321, 17.5873619

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Velmi lehká trasa po rovině. Nejprve městem, pak parkem. Pro děti od 3 let. Výlet je možné jet s kočárkem i na kole. Pejsky vzít můžete.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 280 kilometrů zvládnete asi za 3 hodiny. Jedete po D1 do Brna, poté směr Kroměříž, Hulín a Holešov.

www.idos.cz

Turistická mapa: [Odkaz na mapy.cz](#)

Parkování: Zaparkujte na parkovišti u kostela Nanebevzetí Panny Marie. Za hodinu zaplatíte 30 Kč.

Černá kaple je přístupná v rámci projektu Otevřené brány od 1.5. do 30.9. vždy v sobotu a st. svátky: 10.00 - 12.00, 13.00 - 17.00 a v neděli: 13.00 - 17.00. Nebo po předešlé domluvě na tel: 606 410 819, tak klidně zkuste při plánování výletu prohlídku domluvit.

Zámek Holešov (www.holesov.info/prohlidky-na-zamku)

Vstupné: dospělí **150 Kč**, děti, studenti, senioři, ZTP **100 Kč**, rodinné vstupné (2 dospělí, max. 3 děti) **430 Kč**

Otvírací doba: Duben a říjen: so - ne 9.30, 11:00, 12.30, 14.00 a 15.30 květen - září: út - ne 9.30, 11:00, 12.30, 14.00 a 15.30

Šachova synagoga (<https://www.holesov.info/misto/3-sachova-synagoga>)

Otvírací doba: duben: so - ne 9.00, 10.00, 11.00, 13:00, 14.00, 15:00, 16.00,

květen - říjen: út - ne 9.00, 10.00, 11.00, 13:00, 14.00, 15:00, 16.00, listopad - březen na objednání

Vstupné: dospělí **120 Kč**, děti, studenti, senioři, ZTP **70 Kč**, rodinné vstupné (2 dospělí, max. 3 děti) **280 Kč**.

Malé muzeum kovářství (<https://www.holesov.info/misto/8-male-muzeum-kovarstvi>)

Otvírací doba: květen a červen: so - ne 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00 a 16.00

červenec a srpen: út - ne: 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 15.00 a 16.00

Vstupné: dospělí **80 Kč**, děti, studenti, senioři **60 Kč**, rodinné (2 dospělé osoby + max. 3 děti): **250 Kč**.

WC: Na zámeckém nádvoří (poplatek mince 5 Kč), na náměstí sv. Anny (poplatek mince 5 Kč)

Možnost občerstvení: Doporučujeme skvělý Panský pivovar v Masarykově ulici - 3 minuty chůze od startu. Dále na centrálním náměstí Edvarda Beneše jsou výborné kavárny a cukrárny.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Kroměříž, Zlín, Chropyně, Tovačov, Bystřice pod Hostýnem, Přerov, Cimburk.

Trasu pro vás prošla: Lucie Nachtigallová

Trasu testovali sourozenci Tomáš a Tadeáš z Kroměříže.

Postřehy dětí:

Tomášek (4 roky): "Potkali jsme ještěrku a velký strom, a taky jsem si namočil botu ve vodě."

Táďa (10 let): "Hřbitov byl strašidelný a zámek zase boží. Našel jsem hodně kamínků a fotil je."

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

město na úpatí Hostýnských vrchů přitahuje nejen milovníky krásných zámků a přírody, ale také židovských památek. Perlou je renesanční Šachova synagoga, poblíž se nachází židovský hřbitov s řadou vzácných náhrobků a muzeum v bývalé židovské škole. Ale nebojte se, jen o historii výlet určitě nebude. Mučit se v něm ale bude. Ne, že ne! :)

Nejprve s námi projdete krátký městský okruh, který začíná u slavné Černé kaple, pak se podíváme do pohádkového zámeckého parku, kde se mimo jiné natáčel třeba seriál *Červený Bedrník*. Kvůli luštění tajenky si vstupenky nikam kupovat nemusíte. Výlet vznikl na objednání Regionu Kroměřížsko, a proto je ZDARMA! :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou povede krásným městem, které má ve znaku věž a v jehož zámeckých zahradách spatříte vodní kanály ve tvaru Neptunova trojzubce. Nevíte, co je trojzubec? A kdo byl Neptun? Pojdte s námi a dozvíte se. :)

Stejně jako u našich ostatních výletů jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. Pokud ji přinesete po výletě do Městského informačního centra na zámku, dostanete za ni malý dáreček :) Ale pozor! Musíte dorazit v rámci jeho otevírací doby. <https://www.holesov.info/oteviraci-doba-mic>

Doplňovačka

Hurá do výletování!

Jdeme na to! Necháme tatínky zaparkovat a hned vyrazíme k první památce. :) Ke kostelu? Jeho součástí je totiž slavná a tajuplná Černá kaple.

Impozantní barokní **kostel Nanebevzetí Panny Marie** byl vysvěcený v roce 1735. Patří k vzácným památkám Moravy. Scéna nad hlavním oltářem představuje nanebevzetí Panny Marie a je celá vytvořená ze štuku, což je v podstatě něco jako sádra. Unikátní **Černá kaple** byla v roce 1748 přistavěna k pravé straně kostela. Je černá pouze zevnitř, tak neobíhejte stavbu kolem dokola jako my, protože ji zvenku nevidíte. My kroužili jako zmatené včely dost dlouho. :)

Jste uvnitř? Vidíte ji?

Pod touto pohřební kaplí se nachází rodinná hrobka Rottalů a Wrbnů. Představitelů rodů, které žily na zámku. (Vysvětlíme, až u něj budeme.) Kaple nese název podle barvy černého a šedého imitovaného mramoru na stěnách. Naproti sobě jsou tu vybudovány dva oltáře zachycující poslední dny Ježíše Krista. Nechybí sochy zakladatele kaple a jeho manželky. Jak se vám líbí? Také byste chtěli svou kapličku? Jakou by měla mít barvu? :)

Opouštíme Černou kapli a jdeme kolem sedmimetrového morového sloupu až na **náměstí Dr. E. Beneše**. U sloupu na vás čeká první otázka. Hlídkají ho totiž tři postavy. Zkuste najít u jedné ze soch roztomilé zvířátko a potom světce s křížem. Máte? Tak u těch odpověď na hádanku nenajdete. Musíte ke třetí soše.

Stojíte u poslední? Podívejte se na její kabát.

1. Jak se říká kulaté spojovací části oděvu?

(socha jich má na kabátu opravdu hodně)

Pokračujeme směrem ke kašně, jdeme po levé straně náměstí. Zastavíme až v místě, kdy uvidíme na domě kamenný erb. Co na něm je? Znak města, se kterým se dnes ještě několikrát potkáte. Vychází z nejstarší zachovalé městské pečeti, jejíž otisk je na listině z roku 1487. Tato pečeť vznikla v době, kdy byli majiteli holešovského panství Šternberkové. V erbu měli zlatou osmicípou hvězdu v modrém poli. Proto se objevuje i na špici věže nejstarší pečeti s věží.

Na kamenném erbu hvězda moc vidět není, ale třeba se nám ukáže jinde. Zdá se nám to, nebo je na erbu i hlavička dítěte? Kdopak to asi je? Možná andělíček...

Přicházíme k fontáně. Je to velká žulová koule. Jako by ji sem hodil nějaký obr, který s ní hrál kuličky. Znáte jméno nějakého obra, nebo obryně? My Koloděje a Stáňu z her Járy Cimrmana. A také obra Hrompáce z pohádky o víle Amálce. Co vy?

Holešov je krásné a významné město, protože se nacházel nedaleko známé *Jantarové stezky*, což přispělo k jeho rychlému rozvoji. Co byla Jantarová stezka, si řekneme za chvíli. Zatím přemýšlejte, co je jantar. :)

První písemné zmínky o obci se objevují v roce 1131. Kdo už byl na světě? Přiznejte se! :)

Zpočátku byla biskupským majetkem. Po nástupu Přemyslovců získal Holešov postavení města.

Vzpomenete si na jméno nějakého Přemyslovce? Třeba hned toho prvního, který oral... :)

Jak se jmenovala jeho žena? Znáte nějakou Libušku? Kromě Šafránkové, kterou znají úplně všichni. :)

Za fontánou je Lípa svobody. Najděte kámen s nápisem.

2. Opište poslední slovo.

Podívejte se na druhou stranu náměstí a opět hledejte znak města v erbu. Hned vedle je „myší díra“, kterou projdeme k Masným krámům, kde se nyní nově pořádají oblíbené městské trhy.

Víte, co byly **masné krámy**? Místo, kde řezníci prodávali čerstvé nekonzervované maso. Do bočních stěn haly byla zaklenutá okénka s pulty jednotlivých řezníků. O prodejní místa byla tlačěnka. Řezníků chtivých prodeje bylo víc než

„otvorů“. Proto museli čekat, až se některý uvolní. Krámy se mohly pronajímat, někteří řezníci je ale vlastnili. Aby se však někdo mohl postavit za pultík masného krámků a prodávat, musel se stát mistrem a oženit se s nějakou vdovou po řezníkovi nebo jeho dcerou. Nebo být synem řezníka a krám zdědit. Jen peníze nestačily... Původně se dobytek porážel na místě, následně byl rozčtvrcen a maso prodáváno takřka ještě teplé. Později byla nedaleko masných krámů zřízena jatka.

Kdo by chtěl být řezníkem? Víte, který známý hudební skladatel se měl původně stát řezníkem? Antonín Dvořák. Vzpomenete si na nějakou operu, kterou napsal? Jedna je o víle... O jatkách žádá.

Za masnými krámy projdeme kolem barokní průčelní zdi s portálem, která kdysi chránila masné krámy, a zamíříme na **náměstí sv. Anny**. Máme tedy pár minut na povídání o jednom statečném knězi. Všimněte si ale ještě sloupků na cestě. Co na nich vidíte? Že by věžičku? :)

Ve městě je mnoho církevních staveb. Možná i proto zažívalo krušné období v době reformace. Výraznou osobností byl tehdy dnes již svatý Jan Sarkander, který zde působil jako farář. Zrovna zuřila třicetiletá válka, zemí zmítaly spory mezi katolíky a protestanty. Jan Sarkander upadl do podezření, které se neprokázalo: Že to byl on, kdo na Moravu pozval polská vojska pustošící především panství evangelických šlechticů. Holešov byl přitom právě Janovou zásluhou před vydrancováním zachráněný! Slabší povahy nechť ustanou v četbě. Následuje líčení mučení!

Při posledním výslechu nařídili opilí soudci přivázat Jana na skřípec a pálit ho svícemi na bocích, aby prozradil zpovědní tajemství. Mučení trvalo asi tři hodiny. Jan měl po něm boky tak spálené, že mu byly vidět vnitřnosti. Následující čtyři týdny strávil ve vězení. Navzdory nepřetrávajícím bolestem nezapomínal na modlitbu. Listy musel obracet jazykem, protože ruce a prsty měl znehybněné mučením. Jan Sarkander zemřel po nesmírném utrpení 17. března 1620 ve věku 43 let. Ale byl morální vítěz! Moc smutné vyprávění... :(

I když je osobnost Jana Sarkandera jakkoli kontroverzním tématem, jeho historická stopa je v Holešově velmi výrazná a patrná. Janův život a osud je představen širší veřejnosti v nové pamětní síni kostela sv. Anny, který je součástí předzámeckého areálu. Jedná se o jednoduší barokní stavbu. Pamětní síň je přístupná v rámci projektu Otevřená brána a je součástí prohlídkového okruhu.

Nově je před kostelem sv. Anny **Památník Smíření**, jehož autorem je významný moravský sochař Ondřej Oliva. Kovová socha ve tvaru stromu symbolizuje smíření jednotlivých náboženství, která se v Holešově setkávala. Dobře si ho prohlédněte. Z druhé strany se po něm šinou tři zvířátka.

3. Která zvířata jsou na soše?

Kostel je opředen několika tajemstvími. Jedním z nich je například tajná úniková chodba. Vedla ze svatostánku do kovárny. Bohužel je zasypána. Zřejmě šlo o jeden ze soustavy tajných tunelů, kterých bylo v Holešově několik.

Bez povšimnutí nemůžeme nechat ani nedávno nalezenou místnost ve věži kostela. Podle posledních průzkumů se archeologové domnívají, že sloužila jako pokladnice. Bylo to nejbezpečnější místo široko daleko. Sloužilo k uchovávání drahých předmětů, listin, knih a vzácných textilií. Chránilo poklady před požárem, lupiči i hlodavci.

Máte také svou skrýš? Co v ní schováváte? Autorka tohoto textu má doma v pracovně tajný šuplík na sladkosti (hlavně na Fidoroky). Ale je to začarovaná zásuvka, protože z ní sladkosti pořád mizí. Asi na ně chodí myšky! :)

Z náměstí sv. Anny odbočíme doleva. Kolem krásných malých i větších domků dojdeme na **náměstí Svobody**, odkud je to jen kousek k Šachově synagoze. Na náměstí se porozhlédneme. Budeme hledat místa, kde kdysi stála synagoga, kterou nacisté vypálili v roce 1941. Také si řekneme něco o zdejších židovských památkách. Pamětní kámen hledejte naproti přes silnici v parčíku u autobusové zastávky. K Šachově synagoze potom půjdeme na druhou stranu do ulice vpravo. Na místě bývalé Nové synagogy, kterou vypálili nacisté v roce 1941, dnes zůstal jen pamětní kámen a nedávno přibyla také pamětní deska, kterou město vzdalo hold slavnému rodákovi židovského původu, Davidu Meiselovi.

Důležitou kapitolu dějin města totiž psali Židé. Holešov se stal útočištěm ultraortodoxních Židů včetně několika kabalistických učenců, což z něj zakrátko učinilo poutní místo ortodoxního judaismu.

Víte, co znamená *ultraortodoxní*? Strašné slovo, že? Kdo ho dokáže říct třikrát po sobě? :)

Ultraortodoxní jsou Židé, kteří berou své náboženství náramně vážně. Ultra hodně! Dokonce odmítají některé výdobytky

moderního života. Například emancipaci žen. Jsou nápadní svým zjevem. Muži nosí plnovous a přes uši jim splývají dlouhé prameny vlasů, takzvané pejzy. Hlavy zdobí černý klobouk s rovnou krepou. Oblékají se zásadně do tmavých barev. Ženy musejí mít na veřejnosti zahalená ramena, výstřih i kolena. Kalhoty mají zakázané. Vlasy si dívky splétají do copu a po svatbě je nosí zahalené šátkem.

Středobodem života ultraortodoxních židů je studium náboženských textů. Většina nepracuje, žijí ze sociálních dávek a zahraničních darů. V rodině má hlavní slovo muž, ženská práva jsou v této společnosti značně potlačena. Úkolem manželky je rodit a vychovávat děti a dbát na dodržování náboženských zvyků. Rodiny běžně mívají deset i více dětí, které se odmalička nábožensky vzdělávají.

Našli jste pomník?

4. Kolik cípů má hvězda nahoře?

Jdeme hledat synagogu, která válku přežila. Je velmi nenápadná. Od parčíku, kde jste vyluštili 4. slovo z tajenky opatrně přejděte silnici a dívejte se na směrovací cedule s názvy Židovské památky nebo Synagoga. Pak najdete vysoký Dům seniorů. Synagoga je schovaná naproti němu.

Největší počet židovského obyvatelstva byl zaznamenán v roce 1848, kdy byla vytvořena samostatná správní jednotka zvaná *Židovský Holešov*. Působení židovského obyvatelstva později vedlo k rozporům s domácími. Důsledkem byly takzvané pogromy (násilné akce). S nástupem fašismu a druhé světové války postupně zdejší židovská komunita zanikla.

V souvislosti s přítomností Židů vzniklo v Holešově silné české fašistické hnutí, ze kterého vzešla politická strana *Národní obec fašistická*. Po skončení války byla náboženská obec sice obnovena, ale skrytě jí nepřál ani nastupující komunistický režim, a tak zanikla. Poslední původní obyvatel zemřel v roce 1986. V současnosti můžeme židovskou minulost města vnímat pouze prostřednictvím kulturních akcí a památek, ke kterým se řadí **Šachova synagoga**. Jelikož je dnes již jedinou synagogou tzv. polského typu, která se zachovala v původní podobě, bývá označována jako světový unikát. Nese jméno rabína Sabbatai ben Meir ha Kohena, významného učence, který je v Holešově pochován na nedalekém židovském hřbitově. Toto pietní místo každoročně navštěvují stovky ortodoxních židů z celého světa.

Krásné židovské město je mimochodem také v pražském Josefově nebo v Boskovicích. I tam můžete vyrazit na výlet s tajenkou.

Vidíte dírký v omítce? Možná jsou po střelách. Jak se vám synagoga líbí? Je taková nenápadná... Kdo vidí vrbu?

Synagoga, což je židovský kostel, byla k bohoslužebným účelům využívána asi do 20. let 20. století. Podle pamětníků se do ní však židovští poutníci – především z Polska – chořovali modlit ještě ve 30. letech. Poté se veškerý náboženský život přesunul do synagogy nové. Stará sloužila částečně jako sklad stolařského materiálu a stolařská dílna. Horní část jako byt početné židovské rodiny Bermanových. Během 2. světové války mnoho členů rodiny zahynulo v koncentračních táborech. Přeživší žili v synagoze až do roku 1955. V té době se rozhodlo o celkové rekonstrukci objektu a jeho využití k muzejním účelům. Slavnostní otevření se konalo 6. září 1964. Od té doby synagogu spravovalo Muzeum Kroměřížska, od roku 1999 až do současnosti Městské kulturní středisko Holešov. To zároveň s městem Holešov od roku 2001 každoročně pořádá v červencových dnech Festival židovské kultury. Je to pestrá směsice přednášek, speciálních prohlídek židovských památek, židovského jídla, tance i divadel. Někdy si sem v červenci cestu naplánujte, ať zažijete pravou atmosféru židovského náboženství :)

Kolem Domova pro seniory (vezmeme to parčíkem u něj, pokud bude branka otevřena) projdeme až do **Hankeho ulice**, ze které je to kousek na židovský hřbitov.

Potkali jste cestou „přepůlený“ zelený domeček? :)

Na hřbitov jsme z pochopitelných důvodů žádnou otázku neumístili, takže se sami rozhodněte, zda se tam jít podívat.

Židovský hřbitov v Holešově zřejmě vznikl již ve 2. polovině 15. století. První písemné zmínky pocházejí z roku 1651. Lze tedy předpokládat, že se nynější židovský hřbitov nachází v místě původního pohřebiště. Má velmi nepravidelný tvar, který vypovídá o postupném zvětšování rozlohy či velké povodni, která na jaře roku 1686 část lokality vyplavila. Náhrobků je tady asi 1500, jsou rozptýleny po celé ploše. Tvoří nepravidelné řady – především ve směru sever – jih –, nápisy směřují převážně k východu. Chaotický dojem z umístění či rozptýlení hrobů je pro židovská pohřebiště typický.

Z Hankeho ulice projdeme do další, která je rovněž od H. Do **Holajky**. Kolem kovárny nás pak cesta dovede k zámku.

Kdo už vidí kovárnu?

5. Jak se jmenuje nástroj sloužící jako podklad pro kování?

Poradíme, že obsahuje slovo KOV. Znáte nějakého pohádkového kováře? Co třeba Mikše z pohádky *O statečném kováři*? Tomu by se tady líbilo...

Malé muzeum kovářství v Zemanově kovárně vzniklo v roce 2012. Návštěvníky okouzlí svou opravdovostí. Nástroje a vybavení jsou umístěny tak, aby měli příchozí pocit, že je kovárna pořád využívána. Že si jen kovář zrovna odskočil na malou...

Stará panská kovárna stávala vedle zámku již od roku 1550. Sloužila vrchnosti i za vlády zdejších pánů z rodu Rottalů. Rozkvětu se dočkala za posledních držitelů Holešova z rodu Wrbnů. Díky zálibě v chovu koní kováře a podkováře nutně potřebovali. Posledním kovářem Wrbnů byl Emil Zeman, který – jak pamětníci dosvědčují – docházel kovat až do roku 1953. Úplně posledním kovářem, který tu vykonával řemeslo, byl místní rodák Pavel Ševeček, který za své luxusní nože vyráběné z damaškové oceli získal mnohá národní i mezinárodní ocenění. Že nevíte, co je damašková ocel? My také nevěděli, tak jsme zapátrali.

Označení *damašková ocel* je odvozeno od města Damašek, přes které se výrobky z této oceli vozily z Indie a Malé Asie až do Evropy. Výrobní proces damaškové oceli, která je proslulá neuvěřitelnou tvrdostí a pevností, byl velkým tajemstvím. „Recept“, jak takovou ocel ukovat, znalo jen pár vyvolených. Tajnůstkaření se ale nevyplatilo. Prapůvodní postup byl z bezpečnostních důvodů předáván pouze ústně. Mnozí ho zapoměli nebo ani nechtěli nikomu předat. Vzali si ho do hrobu. A tak postup zmizel, vytratil se.

Zámecká ulice nás odvede k překrásnému zámeckému parku. Kochejte se... Hlavně si nevsímejte pejsků, kteří štěkají za plotem zámeckého zahradnictví po levé straně. Emička, holčička z našeho testovacího týmu, si je chtěla pohladit a ručička jí uvízla v plotě. To bylo křiku! :) Ale podařilo se nám ručku včas vytáhnout. Hasiče jsme volat nemuseli.

Zámek Holešov stojí na místě, kde se původně nacházela gotická tvrz pánů ze Sternberka. Od 16. století měnil podobu. Z renesančního je dnes raně barokní. O přestavby se nejvíce zasloužily rody Rottalů a později Bruntálských z Vrba. Stavba z druhé poloviny 17. století je dvoupatrová čtyřkřídlá budova s šestibokými věžemi v nárožích, krytá vysokou mansardovou střechou.

Dokážete spočítat boky věží? Opravdu jich mají šest?

Sala terrena v přízemí a všechny sály v 1. patře jsou vyzdobeny barokními nástrojnými malbami a bohatými štuky.

Kromě několika dokumentárních filmů se holešovský zámek zaskvěl v plné kráse v epizodě *Královské výkupné* v romantickém seriálu *Červený Bedrník*. V barvitě nasnímané podívané z období Francouzské revoluce sehrál sirotčinec, kde je držen desetiletý Louis Capet, následník francouzského trůnu.

Kdo by tu chtěl být zaměstnán jako myč oken? My rozhodně ne! :)

Vstupujeme do parku. Zámek máme za zády a vodu po pravé ruce. Asi za 45 minut se budeme vracet po druhé straně.

Rozsáhlý **zámecký park** vznikl od poloviny 17. století, kdy tu hrabě František Antonín Rottal založil zahradu a bažantnici. Dnes se rozkládá na 62 ha, z nichž 1,65 ha tvoří vodní plocha. Původní raně barokní návrh byl později upraven ve francouzském slohu. Byla postavena síť kanálů v podobě Neptunova trojzubce. Také řada dnes již neexistujících fontán, bazénů a vodopádů.

Bodce trojzubce teď míří na vás. Vidíte? Kdo byl Neptun? Římský bůh moří, řek a pramenů. V řecké mytologii se mu říkalo Poseidon.

Neptun bývá vyobrazen s typickým trojzubcem. To je taková velká vidlička. Slouží mu jako symbol i zbraň, může s ním vyvolat bouře a zemětřesení. Při dělení světa mezi boží syny dostal vodní říši. Je otcem mnoha mytologických hrdinů, které má jak s manželkou, tak s nespočtem milenek. Jako oběti má rád býky a koně.

Když jsme si povídali o kovářích a teď narazili na koníky. Věděli byste...

6. Jak se říká bílému koni?

A jak černému? Často vystupují v pohádkách, někdy mají zlatou hřívu. Třeba v pohádce *Pták Ohnivák*. Tam byl kůň

Zlatohřívák. Ten by se nám hodil. Také byste se rádi svezli?

Jdeme podél hrany trojzubce a dobře se rozhlížíme. Během posledních dvou let bylo v zámecké zahradě, ale například i ve dvoře zámku, objeveno šestnáct vzácných artefaktů. Jde o barokní šišťice, které zdobily přítok vody do zámeckého bazénového „trojzubce“, a další kamenné fragmenty z různých období. Můžete si je prohlédnout v přízemních prosklených arkádách zámku i z vnější strany přímo z nádvoří. Popisky jsou z obou stran. Sem se dostanete v závěru výletu.

Došli jste až na kraj parku? Pokračujte.

Zadní část přírodně krajinářského anglického parku přechází v obor. V posledních letech je park postupně obnovován podle dochovaných plánů. Po celý rok je veřejnosti volně přístupný.

Mimořádné jsou také ovocné sady, které mají vzácný genofond odrůd s kontinuitou od 16. století do dnešních dob. Jde o více než 50 odrůd ovoce. Stromky jsou nyní nově vysázeny.

Které znáte ovoce? Které vám nejvíc chutná? Co myslíte: Je meloun ovoce, nebo zelenina? :)

Vidíte strom, co má po celém kmeni výrůstky? Co je to za druh?

Hledejte nyní na zemi podél pěšiny kameny. Každý z nich je věnován jedné osobnosti města. Najdete mezi nimi nějakou ženu?

Které stromy jsou vysazeny u kamenů? Které v oboře? Poznáte nějaké? Třeba buky.

7. Jak se jmenuje plod buku?

Nyní se můžeme vrátit zpátky k zámku po druhé straně parku. Nebo se jít podívat na jednu technickou památku totiž akvadukt Dobrotice. Až si ji prohlédneme, vrátíme se sem.

Kousek od pěšinky určitě vidíte zajímavý dřevěný altánek s lavičkami. K čemu slouží? No přece k odpočinku! Unavené nožky vám jistě poděkují a ještě k tomu si užijete krásný výhled na zámek přes nově obnovený historický sad. Pokud nebudete pokračovat dál směrem na Dobrotice, zabočte doprava a vydáte se zpět k zámku druhou stranou vodních ploch. Ještě předtím ale určitě neminete další zajímavou dřevěnou stavbu. Je jím dřevěné srdce #loveholesov, které je oblíbeným fotomístem. I vy si udělejte fotečku, schválně, ze které strany je to lepší?

Akvadukt Dobrotice je most přes Rusavu, po kterém nikdo nechodí ani nejezdí. Teče po něm voda. Tady je to voda z potoka, co se jmenuje Mlýnský náhon. Moc nevíme, proč „mlýnský“, když jeho vody tečou do zámeckého třízubého bazénku a žádné mlýnské kolo nepohánějí, ale nepátráme po tom. Možná tu kdysi nějaký mlýn stál, ale zůstal z něj jen náhon. V každém případě si voda zpestřuje cestu průtokem po mostě – akvaduktu.

Jsme zpátky. Nyní půjdeme po druhé straně zámeckého parku k Růžové zahradě. Ještě vám dlužíme vyprávění o *Jantarové stezce*.

Už jste si vzpomněli, co je jantar? Jeden z nejstarších a nejhledanějších pokladů. Zlato moře. Prostě zkamenělá pryskyřice. Stáří jantaru se pohybuje mezi 360 a jedním milionem let. Pochází z období prvohor až čtvrtohor. Jde o pryskyřici, která na místech, jež později zaplavila moře, vytékala z borovic. Jak si tak lepivě tekla, přilepily se na ni kousky rostlin, občas nějaký ten hmyz. Pomalinku se potopily... Navždy. Působením tepla a tlaku pryskyřice postupně zkameněla. Co bylo v ní, zůstalo perfektně zakonzervováno. Proto se dnes vědci pokoušejí dostat například z komárů a spol., kteří zůstali v pryskyřičných valouncích uvěznění, třeba DNA dinosaurů. Pokud v pradávném komárkovi zůstala kapka ještěřích krve z večeře, je to teoreticky možné. Jestli nás ale paměť neklame, zatím se to podařilo pouze režisérovi Stevenu Spielbergovi ve filmu *Jurský park*. Jantary jsou barevně rozmanité. Od tmavě hnědé přes světlou až citronově žlutou.

Nás ale zajímá jantar, který se převážel po Jantarové stezce!

Zřejmě byla jednou z nejstarších a zároveň nejznámějších obchodních cest spojující sever Evropy s jihem. Existovala již dlouho před naším letopočtem. Na našem území vedla Moravou. Většinou se uvádí, že v římských časech vedla od Baltu Moravskou bránou do Carnuntumu (u Vídně).

Moravská jantarová stezka se právem chlubí kulturními a přírodními skvosty, které jsou chráněné světovou organizací UNESCO. Olomouc, Brno, Lednicko-valtický areál či Kroměříž jsou shodou okolností místa, kam vedou naše výlety s tajenkou. Kupecké karavany, které po Jantarové stezce od nepaměti putovaly, chránila na Moravě řada pevností.

Z původních malých tvrzí v průběhu staletí vyrostly pevné hrady. Mnohé se dochovaly až do dnešních dnů. Aby člověk pochopil význam slova nedobytný, stačí navštívit například Buchlov, Helfštýn nebo Hukvaldy. Kdo si bude přát jantarový šperk od Ježíška? Že by maminka? :)

Pokračujeme stezkou kolem tzv. Kachního ostrůvku s vodníkem směrem k zámku.

Hodně jantaru měl nejspíš i holešovský pán Jan hrabě z Rottalu, jeden z nejbohatších a nejmocnějších na Moravě. Roku 1650 byl za mimořádné zásluhy jmenován císařským tajným radou. Pyšnil se také dalšími vysokými tituly. Krutě potlačil valašské rebelie a stejně krutě jednal s poddaným lidem, i když se zrovna nebouřil. Není divu, že se mu říkalo „zlý Rottál“. Údajně byl hamoun a snažil se ze svých funkcí vytěžit co nejvíce. Jan Rottal udržoval nejužší styky s vídeňským dvorem a měl blízko k různým umělcům. Za jeho působení došlo k přestavbě zámku. V nové části bydlel J. Rottal s druhou manželkou Annou Marií z Lobkovic. Některé dokončovací práce v interiérech prvního patra byly prováděny až za jeho dědiců. Například vzdělaný František Antonín hrabě z Rottalu (1717–1762) dal upravit interiéry. Rovněž stavěl kostely, založil v Holešově klášter trinitářů a přebudoval pro ně kostel sv. Anny. K farnímu kostelu přistavěl Černou kapli, pod níž dal zbudovat rodinnou hrobku. Za jeho působení vládl v zámku čilý hudební a divadelní ruch. S holešovskou zámeckou kapelou se asi stýkal i F. X. Richter. Za ním míříme. Tedy spíše hlavně za jeho bustou, jinak řečeno popsím.

Jsme téměř u zámku, tak odbočíme doleva. Nebo to vezměte zkratkou některou z pěšinek. Kupoli hvězdárny uvidíte zdálky, určitě ji tedy neminete. V **Růžové zahradě** stojí bělostný pomník a barokní altánová stavbička využívaná jako **hvězdárna**. Tento objekt si jako své sídlo v roce 1956 vytipoval místní astronomický kroužek. Do altánu byl umístěn dvojdalekohled. Kroužek fungoval až do roku 1987, kdy se po odchodu posledního vedoucího rozpadl. Svému účelu začala hvězdárna znovu sloužit až v roce 2006. Od rekonstrukce je součástí prohlídky zámku s průvodcem.

Bílý pomník s bustou F. X. Richtera najdete v Růžové zahradě v průsečíku pěšin hned naproti hvězdárně.

8. Z podstavce opište poslední slovo.

Tento pán byl ve své době známý hudební skladatel, učitel hudby, zpěvák a houslista. Narodil se v roce 1709 v Holešově a po studiích na jezuitském gymnáziu v Uherském Hradišti zahájil kariéru jako zpěvák ve vévodské opeře ve Stuttgartu. Jako kapelník, skladatel i pěvec působil v mnoha evropských městech. Jen v Manheimu napsal 80 symfonií. Poté skladatele přepadla „toulavá“. Cestoval po Evropě, své hudební výtvořky prezentoval v Anglii, Nizozemsku a Francii. Francie mu nabídla místo kapelníka v kapitule katedrály Notre Dame ve Štrasburku. František Xaver přijal a další dvě desítky let se zde věnoval skládání chrámové hudby. Až do své smrti v roce 1789.

Jsme na konci výletu. Copak to na nás kouká z tajenky? A jakou má tato dobrota souvislost s Holešovem? Tak poslouchejte.

Historie výroby cukrovinek v Holešově sahá do roku 1863. Do současné továrny se přesunula v roce 1910. Sfinx tak patří k nejstarším továrnám na cukrovinky v Česku. Více než polovinu jeho produkce tvoří želé, která se prodávají hlavně pod značkou Jojo. Podnik vyrábí i tvrdé bonbony Bon Pari nebo Hašlerky. Dále dražé, mezi něž patří Lentilky a Smarties pro anglický trh. Bohužel po 158 letech se výroba Lentilek přesunula z Holešova jinam, velká škoda. Ale i tak tato oblíbená sladkost neodmyslitelně patří k Holešovu, o tom jsme přesvědčeni.

Vy si každopádně za dnešní výlet určitě nějakou sladkůstku zasloužíte. Pokud vyplněnou doplňovačku přinesete po výletě do Městského informačního centra na zámku, dostanete za ni malý dáreček a třeba to bude právě nějaká dobrůtka. Hezky zde poděkujte, protože výlet vznikl na objednání Regionu Kroměřížsko, a proto je ZDARMA :)

Teď už jen přeběhněte přes otevřené zámecké nádvoří zpět ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie, kde jsme výlet začínali. Nebo si v sezóně prohlédněte na zámku některou z výstav, každý rok tady mají minimálně jednu zajímavou výstavu pro děti :)

Doufáme, že se vám výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

Tip na závěr: procházka k nedalekému zámku Přílepy

V obci Přílepy – jen 3 km odsud – žije jen necelá tisícovka obyvatel, ale nachází se zde hned několik historických památek. Nejvýznamnější je určitě zámek, který je starý jako obec sama. Původně byl tvrzí Jindřicha z Přílepy. Byla postavena někdy

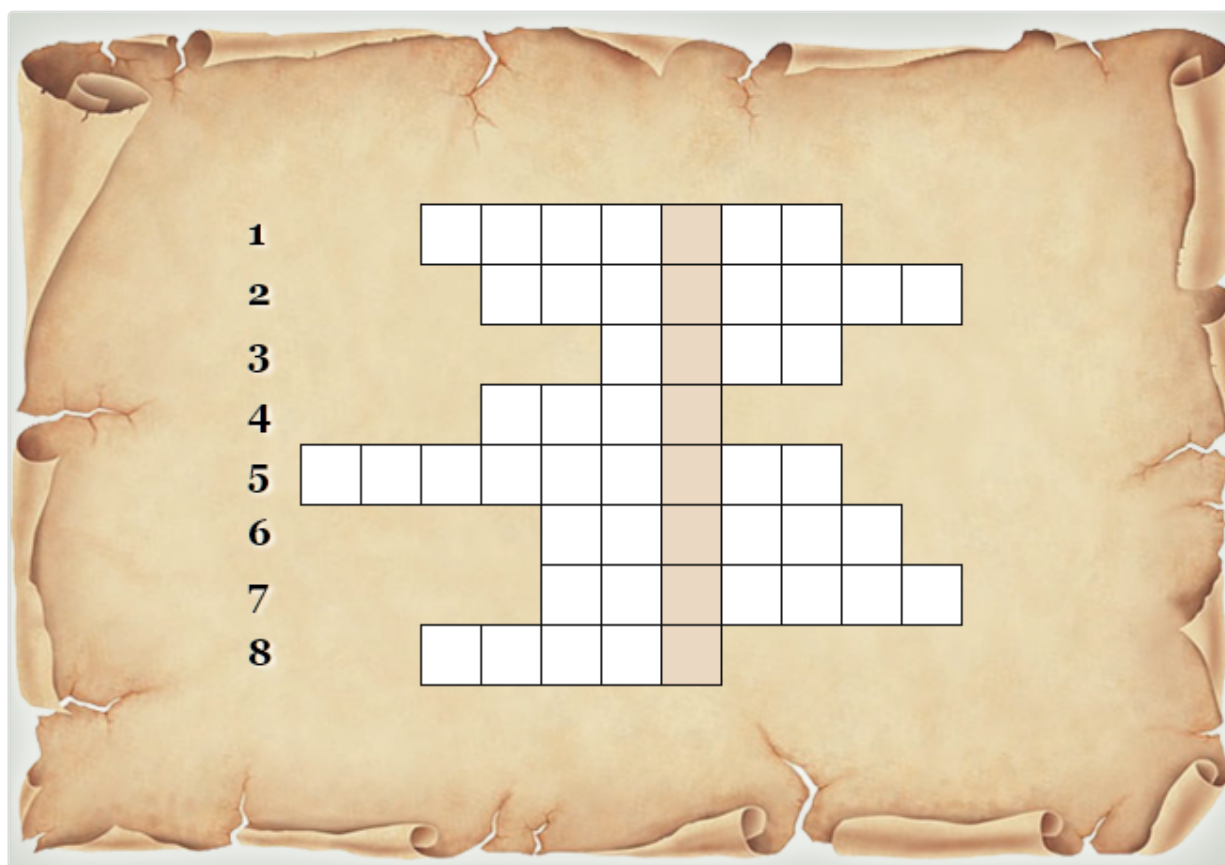
v letech 1272 až 1278, kdy je obec také poprvé písemně zmíněna v análech. Zámek je nejčastěji spojován s rodem Seilern-Aspagn, který zde „vládl“ 167 let. Zaslouhou Seilernů byl v letech 1852 až 1855 přestaven do současné podoby. Zámek obklopuje pěkný převážně anglický park, který vznikl v letech 1850 až 1892. Nachází se v něm velké množství vzácných vzrostlých stromů.

V majetku rodu Seilernů byl zámek do roku 1945, kdy byl zestátněn. V letech 1955 až 1994 sem bylo umístěno gynekologicko-porodnické oddělení, které pomohlo na svět téměř 21 000 dětí. Od roku 1998 je zámek majetkem obce, která pro něj hledá využití a také finanční prostředky k rekonstrukci. Společně se spolkem Obec Přílepy – náš domov, revitalizovali zámecký park, kde najdete třeba bosý chodníček a pořádají v parku a v přístupných sálech zámku několikrát do roka akce pro všechny z širokého okolí.

Otázky k tajence

---

1. **Jak se říká kulaté spojovací části oděvu?**
2. **Opište poslední slovo.**
3. **Které zvíře je na soše?**
4. **Kolik cípů má hvězda nahoře?**
5. **Jak se jmenuje nástroj sloužící jako podklad pro kování?**
6. **Jak se říká bílému koni?**
7. **Jak se jmenuje plod buku?**
8. **Z podstavce opište poslední slovo.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku pošlete na e-mail veldo@veldo.cz. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

